

der dat
rd zal
na van
toerei-

de aan-
ten vol-

NGA.

A.

iets on-
treigend
mogev-
vaardig-
ij hoop-
u open-
er had-
spreken,
anderen
den. De
gesloten
lag het
nachtige
te ver-
zouden
pte aan
s gevolg
erhande-
arje dra
le bevol-
door de
ntie had
erden te
die een
nden in

rije, door
tie werd
gedrukt
der Alli-
me Com-
de Kerk
Alliantie
medeleven
wist dat
ootschap-
n Zeven-
ook de
googte te
n, waar-
amen te
rgadering
sie te be-
Hongarije
athie van
lge moei-
digheden
root deel
baarheid
n te win-
verwegen
ngelische
en."

met dat
alles wat
de kosten

enstig om
nden Au-
dden dan
n aan de
n aan het
inary te

Lausanne
afgevaar-
tje tegen-

ad vertrok
mogelijk
lenen om
te oriën-

de smeek-
sche zijde
ke samen-
u met on-
e, die men
aan een
te beter
eens werd
dervrangd
n bepaalde
n wat Dr
org maakte
lle en on-
n de Brit-
ntie in te
Afdeling

885 en Jenu
it te Utrecht

van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken over „Transsylvanië en het Banaat“, „Roemenië“ en „Slovakije“ met inbegrip van andere geschriften van ouderen datum, die der Commissie dienstig konden wezen.

Het Ministerie van Buitenlandsche zaken was zoo vriendelijk mede te deelen, dat Lord Curzon de Britsche vertegenwoordigers in die landen had geïnstrueerd om de Commissie zooveel mogelijk van dienst te zijn.

Te Londen had de Commissie nog een belangrijk onderhoud met den Secretaris van de Roemeensche Legatie, die hem een laissez-passer pas gaf om de grenzen over te trekken, waar dat het best voor de leden uitkwam; daarbij gaf hij nog persoonlijk introducties bij Roemeensche autoriteiten. Eveneens hadden de Commissie-leden nog het geluk om te Londen Mr Snow en andere leden te ontmoeten van eene Amerikaansche Commissie uit den kring der Unitarische Kerk, die juist terugkwamen van hun reis naar Transsylvanië, welke rapport pas was openbaar gemaakt. Nog ontmoeten zij te Londen Mr Adeney, de kanselier van de Britsche Legatie te Boekarest, die zoo vele jaren het hoofd was geweest van de Engelsche Zending onder de Joden in die hoofdstad.

Bij dit alles kwam nog, dat de heeren zich van een geducht gotal passen moesten voorzien, alsmede van de toestemming van het Britsch Militair Bureau voor den toegang tot dat gebied, wat nog was onder militaire bezetting.

Na eerst de bovengenoemde vergaderingen in Zwitserland te hebben bijgewoond, nam de Commissie zich voor achtereenvolgens te bezoeken in Tsjecho-Slovakije: Praag, Brünn en Pressburg; in Hongarije: Boedapest en Debreczen; in Transsylvanië: Nagy-Várad (Grosz-Wardein), Kolosvár (Klausenburg) en nog enkele andere middelpunten van Presbyteriaal kerkelijk leven, en eindelijk Boekarest, met het doel om met Roemeensche autoriteiten in Staat en Kerk samensprekingen te houden.

In haar rapport door Professor Curtis, den vierden November van het vorig jaar te Edinburg uitgebracht, zijn de afgevaardigden zoo gelukkig mede te kunnen deelen, dat zij hun program naar het hier ontworpen plan hebben kunnen afwerken, zonder daarin ook maar eenige wijziging te hebben aangebracht. De Commissie werd overal door de vertegenwoordigers van wereldlijke en kerkelijke Overheden met de meeste vriendelijkheid en hofelijkheid ontvangen; in Hongarije en Transsylvanië met een gloed en enthousiasme, die roerend was en hen diep trof. Op alle manier werf het de Commissie gemakkelijk gemaakt haar taak te vervullen. Door publieke, zoowel als private personen, werd hun van tijd tot tijd een gastvrijheid bewezen, die zoover ging, dat zij met groote zelfverloochening gepaard ging, gerekend de zeer moeilijke omstandigheden waaronder men klaarblijkelijk leefde. De samenkomsten, die zij overal mochten organiseren, werden gekenmerkt door een volkomen openhartigheid. De Commissie had vooraf zich voorgenomen om ondubbelzinnig te laten uitkomen, dat zij niet kwam met eenige politieke of nationale bedoeling, ook dat zij geen Schotsche missie was, noch eene zending alleen van Schotsche of Engelsche Kerken, maar dat zij vóór alles eene Commissie was van de Wereld-Alliantie van Presbyteriaansche Kerken. Zij heeft zich streng aan dit voornemen gehouden, hoewel dit niet altijd even aangenaam voor haar was.

Echter, het feit dat de drie leden der Commissie, William A. Curtis, J. R. Fleming en J. Macdonald Webster, alle drie Schotten waren en zij ook nog de officiële groeten en de beste wenschen der Schotsche Kerken hadden over te brengen, leidde er toe dat zij allerwege de roerendste bewijzen van sympathie en dankbaarheid ontvingen, die de „Presbyterianen“ van het vasteland betuigden jegens Schotland en zijn Kerken.

De Commissie was van meening, dat zij te kort zou schieten in haar taak als zij geen mededeeling deed van den trots en de voldoening, waarmee zij deze warme bewijzen van bewondering en dankbaarheid ontving voor den dienst dien Schotland reeds voor langen tijd had getracht te bewijzen aan de zaak van het Presbyterianisme in Midden-Europa.

G. KEIZER.

PERS-SCHOUW.

Op audiëntie bij een profetenzoon.

De Palestijnsche correspondent van de „N. R. Ct.“ bracht een bezoek bij Abas Effendi. Wie dat is, blijkt uit zijn brief, geschreven uit het allen bijbellezers welbekende Tiberias.

Van de vele merkwaardige figuren, die men in Palestina aantreft, is een der interessantste en sympathiekste de hier en elders zeer bekende Abdul Baha of Abas Effendi, de naam waaronder iedereen in Palestina hem kent.

Reeds sedert lang had ik van dezen profetenzoon gehoord, men had mij aangeraden, hem toch vooral te bezoeken en mij gesproken van den arbeid der predikers van het Bahaisme, die sedert meer dan 70 jaren den wereldvrede prediken en de verschillende godsdiensten tot een enkelen willen vereenigen. Toen

mijn weg mij naar Haifa leidde, vroeg ik dan ook een audiëntie bij Abas Effendi aan, die hij mij met de grootste bereidwilligheid toestond. Een audiëntie, zoo moet men werkelijk een bezoek bij dezen persoon betitelen, die met koninklijke eerbied door zijn volgelingen en zijn vele verweerders behandeld wordt. Abas Effendi woont in een der mooiste huizen te Haifa, omgeven door een heerlijken tuin vol rozen en bloeiende planten. Wij werden in een ruim en weelderig vertrek gelaten, waar Abas Effendi spoedig bij ons kwam.

Hij is een eervoorwaardige grijsaard van 76 jaren met witte haren en langen witten baard. Hij droeg een grijs onderkleed, een witten gordel om het middel, een langen, bruinen mantel en een witten tulband. Op Oostersche wijze hurkte hij op een kussen in de vensterbank, terwijl hij met ons sprak. Belangstellend vroeg hij ons, wat wij van hem wilden weten. Toen ik hem zeide, dat ik gaarne over hem en zijne leerstellingen in een Hollandsche krant wilde schrijven, was hij zeer verheugd want, zeide hij, in Holland hebben wij nog geen volgelingen en zijn wij nog niet zeer bekend. Abas Effendi spreekt slechts Oostersche talen, Perzisch, Turksch en Arabisch; hij heeft echter een secretaris, die steeds om en bij hem is en zijn woorden in het Engelsch vertolkt.

Het is heel moeilijk Abas Effendi over zichzelf te laten spreken, maar als hij over de leerstellingen van zijn vader, den eigenlijken profet en stichter van het Bahaisme spreekt, wiens trouwe navolger hij is, dan schitteren zijn oogen, de oude gestalte richt zich op in jeugdige vuur, de woorden vloeien van zijn lippen en men begrijpt, hoe deze man duizenden en duizenden tot geestdrift en bezieling brengt.

Later ontmoette de correspondent hem nogmaals en toen was de profetenzoon kwistiger met mededeelingen omtrent zijn persoon.

Ik verwachtte niet, hem spoedig weer te zien en had het niet licht gewaagd nog eens den tijd van dezen interessanten grijsaard in beslag te nemen, indien het lot het niet anders beschikt had. Op een mooi lentemorgen verlieten we Haifa, om een week in Tiberias aan den oever van het lieflijke meer van Kineret door te brengen. Reeds in den trein zagen wij onzenouden vriend weder, hij lag achterover geleund in den hoek van een spoorwaggon en was vergezeld van eenige bedienden en zijn secretaris, die hem met de grootste zorg omringden. Allen te zamen volgden wij den weg van het station in Samakh tot aan de boot, die ons over het meer naar Tiberias zou brengen. De heerlijke natuur deed ons de ongemakken der boot, die niets meer dan een vrachtboot was, vergeten. Ook Abas Effendi genoot, in zijn prachtige reisdekens gehuld, van de heldere voorjaarszon op het vriendelijke, blauwe meer. Hij herkende ons dadelijk en begroette ons met een vriendelijk „Good morning“, een der weinige uitdrukkingen, die hij in het Engelsch kent. We hadden dezelfde bestemming en kwamen tegelijkertijd in het lieflijke hotel in Tiberias, met het prachtige uitzicht op meer en bergen, aan. Als oulen kennis werd hij daar met hartelijkheid en zekeren eerbied begroet. Ik nam mij voor in de komende dagen wat meer van hem gewaar te worden. Heel moeilijk viel mij dit niet, want uit zichzelf liet hij mij reeds spoedig verzoeken, een praatje met hem te komen maken. Zoo zat ik eenige avonden geloden weer tegenover hem in de rustige, eenvoudige hotelkamer en ondervroeg hij mij op zijn beurt omtrent mijn plannen en naar mijn verwachtingen van de toekomst van Palestina. Nu wilde hij mij ook wel het een en ander omtrent zijn verleden en vooral dat van zijn vereerden vader vertellen.

De vader van Abas Effendi, de profet Behaulla, begon zijn loopbaan in Teheran, waar de Perzische regering en de Mohammedaansche geestelijkheid alles deden, om hem tegen te werken, want zij beschouwden zijn beginselen als revolutionair. Behaulla was de zoon van een Perzischen minister en van een zeer rijke en voornamelijk familie. Toen hij niet wilde ophouden, zijne beginselen te verspreiden, wierp men hem in een onderaardsche gevangenis, al zijn goederen, huizen, land, buitenverblijven en vermogen werden verbeurd verklaard. Hij was destijds 32 jaren. Bij deze eerste gelegenheid was hij 4 maanden in de gevangenis, men beschuldigde hem van revolutionaire daden tegen de regering. Zijn vrienden deden alles, om hem te bevrijden en dit gelukte ook spoedig, maar men verbande hem uit Perzië. Hierop ging hij naar Bagdad. Zijn leer verspreidde zich snel en ook het aantal zijner volgelingen werd steeds grooter. In Perzië, waar de beweging spoedig veld won, hadden deze veel van vervolgingen te lijden. Reeds heel gauw verzocht de Perzische, de Turksche regering, hem uit Bagdad te verbannen, opdat de Bahaijsten van hunne leiders gescheiden zouden worden en zoo werd hij naar Konstantinopel, vandaar naar Adrianopel en ten slotte naar Akka in Palestina gezonden. Op deze wijze werd hij viermaal verbanen, maar nooit dacht hij er aan, zijn taak op te geven. Zijne vrienden hielpen hem, om in het geheim uit de gevangenis in Akka, brieven en tijdingen aan koningen en andere hoogwaardigheidsbekleders te zenden, die hen steeds weer verzochten, alles te willen in het werk stellen, om den wereldvrede te helpen verzekeren. Dit was vijftig jaar geleden; de brieven zijn in druk verschenen. In deze brieven wijst hij er op, dat de politiek, die men volgt, gevaarlijk is en raadt hij aan, een algemeene vredesrechtbank op te richten, waarbij alle landen vertegenwoordigd zullen zijn, om internationale geschillen te regelen. Hij voorspelde ook de toekomst, hij richtte zich b.v. tot den Duitschen keizer met de volgende woorden: „Wees niet hoovaardig op uw roem, vergeet niet, dat Napoleon grooter was dan gij; en wat is zijn einde geweest? Neem een voorbeeld aan hem, help mee, den eeuwigen vrede te bevorderen. Berlijn is nu op het hoogtepunt van zijn roem, maar reeds hoor ik de weekklachten van het jammerende Berlijn.“ Hij richtte zich in denzelfden geest tot den sultan van Turkije en

voorspelde den terugkeer der Joden naar Palestina.

Nadat hij vijftig jaren in gevangenschap in Akka geleefd had, afwisselend als banneling en als gevangene opgesloten in het huis van bewaring, stierf hij vijftienzeventig jaren oud, en hoeveel hij ook geleden had, nooit was zijn wilskracht gebroken. Na zijn dood zette de zoon het werk van zijn vader voort, hij had alles met hem doorleefd en was hem steeds in verbanning en gevangenschap gevolgd. Hij leefde steeds in vreemde landen en bracht veertig jaren in ballingschap of in de gevangenis door. Vijftien jaren na den dood van zijn vader, brak de revolutie in Turkije uit. Toen de constitutie der Jong-Turken gevestigd werd, was hij 68 jaren oud en werd hij vrijgelaten.

Abas Effendi ging naar Egypte, Europa en Amerika en bracht vier jaren van zijn leven op reis door, om zijn leer te verspreiden. Toen de Balkanoorlog uitbrak, keerde hij naar Palestina terug. De beweging telt thans vier tot vijf miljoen aanhangers. Ongebroken van geest na de lange lijdensjaren, vol geestdrift voor zijn leer, die hem boven alles ter harte gaat, geëerd en bemind door volgelingen en buitenstaanders, brengt Abas Effendi de rest van zijn leven door met het verspreiden van zijn leer in woord en geschrift. Hij werkt van den morgen tot den avond, beantwoordt brieven uit alle landen der wereld, ontvangt bezoeken, geeft audiënties.

Namen we onlangs in deze rubriek een korte uiteenzetting van het Bahaisme op, wellicht is het niet ondienstig ook op dit punt naar den correspondent te luisteren. Behaulla, de vader van Abas Effendi, begon 70 jaar geleden een algemeen godsdienst te prediken, die alle fundamentele begrippen der verschillende godsdiensten in zich vereenigt.

De grondbeginselen van dezen algemeenen godsdienst zijn:

1. Onafhankelijk onderzoek naar de waarheid, d.w.z. dat men er zich van te onthouden heeft, om anderen blindelings te volgen.

2. De eenheid der menscheit; alle volkeren zijn Gods lammeren en God is de liefhebbende Herder. Hij is vriendelijk voor al Zijne lammeren, heeft allen geschapen, gevoeld en beschermd, dit is een bewijs van Zijne liefde. Dit is goddelijk beleid en wij moeten Gods beleid volgen, omdat, hoe volmaakt menscheit ook schijnen moge, dit nooit met het werk van God te vergelijken is. Daarom moet men rusten, godsdienstige en politieke vooroordeelen opgeven, om Gods beleid te kunnen volgen. Vooroordeelen vernietigen het geluk der menscheit.

3. Godsdienst moet een oorzaak van harmonie voor het mensdom zijn. Als de godsdienst vijandschap en haat kweekt, is het verkiezelijk, dat er geen godsdienst bestaat.

4. Godsdienst moet in overeenstemming zijn met wetenschap en verstand. Als godsdienst niet in overeenstemming met verstand is, is hij onbevredigend voor het geweten.

5. Gelijkheid der geslachten, want de menscheit heeft twee vleugelen, man en vrouw. Als een der beide zwakker is dan de andere, kan de vogel niet vliegen. Als beide vleugelen gelijke kracht hebben, kan de vogel vliegen, daarom kan, indien beide niet van evenredige kracht zijn, de menscheit nooit tot bloei komen.

6. Algemeene vrede; een algemeene rechtbank moet opgericht worden, ieder land moet 2 of 3 leden naar de grootte der bevolking kiezen, die de besten zijn, zoowel wat bekwaamheid als karakter betreft. Deze personen zullen door de parlementen der landen gekozen moeten worden en deze keuze moet door het volk, de ministers en de hoofden der landen bekrachtigd worden, zoodat deze leden de ware afgevaardigden van het heele land zijn. Deze zullen allen te zamen een internationaal arbitrage-hof uitmaken, dat alle internationale oneenigheden zal regelen. De besluiten van dit hof moeten afdoende zijn. Indien een land zich aan deze besluiten niet onderwerpt, zal de heele wereld zich tegen dat land verzetten en het tot gehoorzaamheid dwingen.

7. Er moet een algemeene taal zijn, d.w.z. van een der reeds bestaande talen, zal men een uitkiezen of een nieuwe taal moet gemaakt worden, die overal gesproken wordt en de algemeene taal wordt. Wij hebben behoefte aan verscheidenheid, daarom moeten de verschillende talen ook behouden blijven.

Door een algemeene taal zullen de onderlinge betrekkingen bevorderd worden.

Er zijn nog vele andere beginselen, maar de hier genoemde zijn de belangrijkste.

Hoe zullen deze beginselen doorgezet worden, vroeg ik hem.

Deze beginselen zullen met Gods wil doorgezet worden. Zij zijn thans overal over de wereld verspreid, in Europa, Amerika, Japan, Australië, Indië, Perzië enz.

Zijn er bepaalde priesters?

Iedere Bahaja is een persoon, die deze leerstellingen, onder anderen, door persoonlijke aanraking, verspreidt.

Hebt gij bijzondere godsdiensttoefeningen?

Neen, we hebben slechts eenige gebieden in verschillende talen en soms vereenigen wij ons op het graf van mijn vader in Haifa.

Hoeveel leden telt uwe organisatie?

Wij hebben vier tot vijf miljoen leden over de heele wereld. Af en toe hebben wij bijeenkomsten; een congres, dat we spoedig hopen bijeen te roepen, zal moeten besluiten, of wij een der bestaande talen als wereldtaal zullen aannemen of een nieuwe zullen maken.

Op mijn vraag, of de organisatie haar leden toestond meer dan één vrouw te huwen, was het antwoord: Neen, tenzij bij groote uitzondering, b.v. in geval van krankzinnigheid.

Is er een bepaalde klasse van personen, b.v. jonge intellectuelen, de volks- of de meer gegoede klasse bij uw beweging geïnteresseerd?

Nee, wij tellen onze aanhangers onder alle klassen der bevolking. Iedereen kan tot zijn eigen godsdienst blijven behooren, maar daarom toch voor onze idealen sympathie hebben en deze helpen verspreiden.

Ten duidelijkste blijkt hieruit dat deze valsche religie niet anders dan een kunstgodsdienst is. Behaula maakte uit wat het essentieele in elken godsdienst is, wierp dat in zijn alchemistischen smeltkroes en zoo kwam er dit mengsel uit.

Op zichzelf pleit het voor ons land, dat zulk godsdienstig syncretisme er nog geen ingang vond. Hoewel de grondbeginselen zelf in die kringen, die zich het liefst kortweg „religieus” noemen, bijna alle worden gedeeld.

Dat het Bahaisme het nog tot vijf miljoen aanhangers bracht, zou dat niet op rekening moeten gesteld van zijn voornamelijk oppervlakkigheid?

Het bioscoopgevaar en onze scholen.

Het veroppervlakkingsproces werkt anders met rassche snelheid in onze Europeesche wereld, ook in ons land, door. Een der krachtigste middelen daarbij was wel de bioscoop. Van christelijke zijde werd wel gedurig tegen het bioscoopgevaar gewaarschuwd. Maar men doelde dan vooral op de tegenwoordige bioscoopexploitatie, met zijn schandaalfilms. Men vroeg zich zelfs af of de bioscoop niet in dienst kon worden gesteld van de uitbreiding van Gods Koninkrijk. Reeds waagde men voor evangelisatie en school hier en daar een poging in die richting. Mr A. de Graaf van Utrecht deed daarom een goed werk dit vraagstuk op de vergadering van den Schoolraad eens zakelijk te bespreken. We ontleenen dit verslag aan „De Standaard”.

De inleider, die voorzitter van de Gem. Bioscoopcommissie te Utrecht is, merkte op, dat de Bioscoop is een vernuftige uitvinding, die op zeer bedriegelijke wijze het werkelijke leven schijnt weer te geven. Daar dit echter mechanisch geschiedt, heeft deze weergave geen enkel kunstwaarde, ook al worden voorstellingen van kunstwaarde weergegeven. Immers wordt de kunstwaarde niet bepaald door het onderwerp dat weergegeven wordt, maar door de wijze waarop dit geschiedt. Kunst geeft niet den schijn van de werkelijkheid, maar schept een nieuw beeld, dat iets van het leven achter de werkelijkheid geeft. De gevoelens die de voorstellingen wekken, blijken dan ook, wanneer zij nauwkeurig worden nagegaan van lager orde te zijn; die indrukken zijn heftig maar gaan niet diep, zijn meer opwindend dan ontroepend, in den zin van reinigend, zooals kunstindrukken zijn. De nadering is over het algemeen dan ook zeer onbevredigend. Daar de opwindende werking bij de toeschouwers behoefte aan nog sterker prikkels doet ontstaan, is er een neiging bij alle Bioscooptheaters om in stijgende mate sensationele voorstellingen te geven.

De uitwerking van deze sensationele voorstellingen is in hooge mate verslappend, inzonderheid verslappend op normaal en speciaal op sexueel gebied. Dit geldt van de zoogenaamd artistieke, zelfs van de z.g.n. morele of ethische films, drama's over 't algemeen in niet veel minder mate dan van de overige.

Het is zeer te betreuren, dat ook het beschaafde en denkende publiek meent, dat er een beschaafde en zelfs veredelende invloed van kan uitgaan. Het gevolg hiervan is, dat men op allerlei gebied, ook op godsdienstig terrein, bij Evangelisatie, zelfs bij godsdienstoefeningen in de Kerk (in Amerika reeds op grootschaal, en ook in Engeland) van dit zeer populaire middel dankbaar gebruik maakt. Het gevolg zal zijn vergroving, vermaterialisering van de allerhoogste, n.l. de godsdienstige gevoelens door opwindend en sensualisme, de twee grootste vijanden van de vroomheid, die toch reeds bij iedere godsdienstoefening op de loer liggen, en die hier met vlag en wimpel worden binnengehaald, wanneer men de Bioscoop (een waar paard van Troje) in Kerk en Evangelisatielokaal toelaat.

Men stelt thans voor een centrale Rijkskeuring in te voeren, en gaat dus uit van de onderstelling dat, na verwijdering van het minderwaardige, een kern overblijven zal, groot genoeg om het bedrijf rendabel te doen zijn, en goed genoeg om het Rijksmerk (want iedere goedgekeurde film zal van een Rijksmerk worden voorzien) waardig te zijn. De praktijk heeft anders toch wel voldoende bewezen, dat de z.g.n. „wille” Bioscopen of te gronde gaan of er toe over moeten gaan om even groote sensatiedranken te geven (in min of meer verfijnde vorm).

Wanneer echter het voorgestelde wetsontwerp wet wordt, zal de Regering daarmee, zonder het te bedoelen, een enorme propaganda maken voor de Bioscooptheaters, onder dat meest gezonde deel van ons volk, dat tot nu toe de Bioscooptheaters heeft gemieden, maar nu door de Rijkskeuring gerustgesteld wordt.

Daarmee zal de Regering een zwaars verantwoordelijkheid op zich nemen, want de verlagende invloed van de Bioscoop op onze beschaving en op onze zeden is niet gering. In een enquête, verleden jaar onder alle hoofden van politie in ons land gehouden, werd door de meesten geconstateerd toename van prostitutie inzonderheid onder meisjes van 16—18 jaar, wat door velen voor een niet gering deel aan den invloed van de Bioscooptheaters werd toegeschreven. In een minderheidsnota achter het wetsontwerp van de Staatscommissie, waarvan ook de referent deel uitmaakte, heeft deze dan ook voorgesteld: alle keuring af te schaffen, in te voeren absoluut verbod van toezang voor kinderen tot den leeftijd der strafrechtelijke meerderjarigheid, d.i. tot hun 18e jaar en niet tot

hun 16e jaar (juist op den leeftijd van 16 tot 18 jaar is de invloed van de Bioscooptheaters het fataalst), en verder de geheele bestrijding van de Bioscoop over te laten aan de Mantschappij die dit beter kan doen dan de Staat.

Tenslotte deelt de referent mede in dezelfde nota te hebben aanbevolen het oprichten van Schoolbioscopen door de Overheid, mits bij leiding van goede paedagogen, en verder het financieel steunen van particuliere vereenigingen die goede bioscoopvoorstellingen geven, waarop niet wordt verdiend; maar dat hij in den allerlaatsten tijd, toch ook op dit punt begint te aarzelen en temeer nu hij vernomen heeft een positief afkeurend advies sprak van een onderwijsspecialiteit als Dr J. H. Gunning Wz., die de Bioscoop geheel uit de School wreef, acht hij het nog meer geraden ten aanzien van de waarde van de Bioscoop voor het onderwijs vooralsnog een gereserveerde houding aan te nemen, deze zaak in praktische studie te nemen, en daarbij niet alleen rekening te houden met den directen indruk van het voorgestelde, maar vooral de nadering zorgvuldig na te gaan.

In de discussie gaf een schoolspecialiteit als de heer Wirtz als zijn indruk weer,

dat de schoolbioscoop veel te veel tegelijk geeft aan de kinderen, zoodat ze er bitter weinig van onthouden dan alleen het komische. Een projectielantaarn waarborgt veel meer succes; en deze heeft 't voordeel, dat we haar in de school kunnen brengen. Voor spreker geldt: nooit met de kinderen naar een bioscoop, welke ook, al is 't een schoolbioscoop.

Ten slotte merkte de inleider nog op:

In de machine zit geen ziel. Laten we er naar zoeken onze scholen met echte teekeningen te versieren, zij 't teekeningen van kinderen. De bioscoop geeft de beweging fout weer. Dat is het verschil met de muziek, al bestaat die ook uit simpele noten. We moeten het minderwaardig ding, dat de bioscoop is, op den duur zien weg te krijgen.

Laten we de bioscoop niet op de school komen, want dan blijft ze er. We moeten er iets voor over hebben niet met onzen tijd mee te gaan, niet van dezen tijd te zijn, al staan we er midden in.

Neme men van deze dingen goede nota. Als in wereldsche kringen iets opgang maakt, zijn sommigen onzer er dikwijls zoo haastig bij om voor verchristelijking daarvan te ijveren. Zij vergeten dan te onderzoeken of het middel op zichzelf genomen wel deugt. Men is te opgewonden om critiek te oefenen. We moeten ongetwijfeld het beste, dat de wereld oplevert, opeischen voor Christus. Maar dan moet het ook zich voor overplanting op christelijke erve leenen. Aan christelicheit hebben we niets. Krom gegroeide Libanoncederen kon zelfs een wijs man als Salomo voor den tempelbouw niet gebruiken.

Geslachtelijke voorlichting.

Datzelfde geldt ook van de geslachtelijke voorlichting. Toen men van ongeloofigen kant deze idee opperde, steeg er uit christelijke kringen dadelijk applaus op. Die richting moest 't op. De kinderen behoorden tijdig en volledig te worden ingelicht. Zelfs werd ook hierbij de hulp van den bioscoop ingeroepen. Arisen wekten soms de rijpere jeugd op om daarheen te gaan. Maar wat zijn de gevolgen? Dezelfde Mr A. de Graaf schreef daarover een aangrijpend artikel in „Stemmen des Tijds”. Waar dit artikel zelf mij niet meer ten dienste staat, geef ik hier, wat de heer Strikwerda in „Friesch Kerkblad” in verband ermee zegt:

Hoe sterk heeft het Christendom den strijd tegen de onzedelijkheid aangeboden. Hoe moeilijk was de kamp in de ruw-zinnelijke Middeleeuwen en den Riddertijd. Maar hoe heerlijk was de uitkomst. O, daar waren en zijn nog gevallen van diepen val. Maar lag een David in zijn zonde tegen Uriah en Bathseba niet als een waarschuwend en tevens verheffend voorbeeld in den psalm der verootmoediging en in zijn diepe zielewresteling des gebeds en der boete voor ieder, die zijner zonde deelgenoot was geworden? En schiep de geregelde bediening des Woords niet een leven der kuisheid in en vóór het huwelijk, die benijdbaar was en waarvan de glans afstraalde zelfs op het leven van hen, die met de Schrift hadden gebroken? er was een zegen des Geestes.

Maar de cultuur zonder Christus begon haar veroveringen. De tientallen, die in eigen wegen wandelen, werden duizendtallen. En niet zoodanig Gods Woord zijn klem op die massa verloren of het ongere beest van de ontsicht stak steeds driesler weer zijn kop omhoog.

De moderne opvoeding zag het en erkende het gevaar. Ook zij wist, hoe de bloeiendheid der cultuur van het oude heerlijke Athene, van het weelderig rijke Rome door de zonde der onzedelijkheid was vergaan en verrot. Zou ook Europa's moderne cultuur aan hetzelfde ondiep ten prooi vallen? Wat middel moest hiertegen worden aangewend?

De koude verstand-richting wist raad. Men zocht buiten de wijsheid Gods om, en meende gevonden te hebben kennis is macht, ook tegen dit kwaad. Kennis beheerscht ook het zedelijk leven. Waar goede kennis is, daar buigt de wil als vanzelf ten goede en daarom: Licht uw kinderen ten volle omtrent het geslachtelijk samenleven in.

Vertel van paring, bevruchting, ontwikkeling in den moederschoot, rijping en geboorte. En wanneer onze aangroeiende jongelingen en jongedochters alles weten, zal de prikkel van het geheim-

zinnige weggenomen zijn en zal de zonde der onzedelijkheid gemakkelijk betoogd kunnen worden. Aldus de wijsheid der laatste dertig, veertig jaar.

Arme wereld! Hoe is ze ontuchtig!

Maar wist men dan niet, dat ook onder de veel-wetende, onder de mannen der wetenschap, ook van deze wetenschap, groote fielen voorkomen? Voelde men niet, dat men zoodoende de staketsels der schaamte wegbrak en ruw omverhaalde, wat na eeuwen van moeizamen bouw in de volkszede een macht ten goede was geworden? Wist men dan niet, dat de hartstocht der onkuisheid juist door het spreken over de betreffende zaken, voedsel ontvangt en dat voeding wel versterkt, maar nimmer doodt? Men vergat, dat dit kwaad niet uitgeworpen wordt, dan door bidden en vasten en alleen harde strijd het binnen perken houdt.

Men wilde niet hooren naar de vermaningen der rijpe wijsheid van eeuwen. Men ging in eigen wijsheid eigen gang, en men gaf onderwijs omtrent sexuele zaken aan opgroeiende jongens en meisjes.

En zoo is er dan nu een geslacht aan het opwassen, voor hetwelk het sexueel gebied geen geheimen meer heeft en dat de meest vrije omgang tusschen jongens en meisjes heeft genoten.

En de gevolgen? We hebben er van gehuiverd. Het is om de handen te wringen en er bij te gaan huilen. Dat de beschaafde kringen in onze Nederlandsche grotere steden zoo diep reeds waren gevallen en zoo na aan den ondergang waren, dat wisten we niet. — Hoor een der leidende vrouwen in deze beweging haar schrijvend-hange ontgoocheling uitjammern in een stukje waarboven ze schreef: „Ik móet spreken”. Wie er prijs op stelt, kan het vinden in het Maartnummer van „Stemmen des Tijds”, in een artikel: Zorg voor de ongehuwde Moeder en haar kind van Mr A. de Graaf.

Deze vrouw is voorstandster van volkomen voorlichting. Maar nu ontvangt ze brieven van meisjes van 16 jaar en ouder. Ze ontvangt ze bij tientallen. En daarin wordt gewend, hierover dat de schrijfsters behooren tot wat men oudtijds gevallen meisjes noemde. En dat zijn kinderen uit goeie standen. Kinderen van ouders, die het goede voor ze gezocht hebben en meenden het te vinden in een geschikte, weloverwogen voorlichting omtrent de vragen over het geslachtsleven, om ze zoo te wapenen tegen aldwallingen. — Doch met geheel averechtsche uitkomsten. De schuchtheid is weg. Schaamte kennen ze niet meer. Met de meest mogelijke onbeschaamdheid spreken jongens en meisjes over dingen, waarover hun vader en moeder misschien nimmer gerept hebben. En dit spreken wekt de sluimerende hartstochten op een leeftijd, waarop vroeger de aankomende jongeling ging dwepen over liefde en hij romantisch verheerlijkte het meisje zijner keuze, wier naam hij diep in zijn binnenste verbergen hield, terwijl ze in een glans van reïfheid en hoogheid voor hem straalde en hem verheft en afhield van de zonde, op dienzelfden leeftijd zijn er nu jongens, gymnasiasten nog, die reeds hebben geplukt de verboden vruchten. Was er vroeger strijd tegen, nu is er toegeven aan de hartstochten, omdat het weerstandsvermogen door zoogenaamde voorlichting is verslapt. — Meisjes nog worden door list en overreding verleid. En dat onder de standen, die tot dusver waren de kern en het pil onzer samenleving, ja tot in de hoogere standen toe. Hoe bezwaarlijk zullen dezulken het Koninkrijk der Hemelen ingaan. Want hier is niet een val van jongelieden, die op zekeren leeftijd gekomen, elkander voor heel het leven hun jawoord gegeven hebben. Hier is een val van kinderen nog, die behoorden te staan onder goede leiding en toezicht nog en kwalijk weten wat ze doen.

Of geslachtelijke voorlichting daarom ten eenenmale verkeerd is? Dat zou ik niet durven beweren. Maar de methode, totnogtoe gevolgd was te brutaal, te ondoordacht. Men had geen eerbied voor de zelfontluiking dezer gevoelens bij knaap of meisje. Zij moesten tot allen prijs weten. Welnu, velen weten. Maar zij hebben er hun eer als prijs voor betaald.

Zijn onze kinderen niet te kostbaar om hen aan zulke proefnemingen te onderwerpen? Is dit niet erger dan vivisectie?

Voorzeker moet het beter geslacht voorloopig van geslachtelijke voorlichting af te zien totdat de juiste methode gevonden is, dan dat men met zijn gevaarlijke experimenten nog meer slachtoffers maakt.

In elk geval late men het geven van geslachtelijke voorlichting aan de ouders over.

En ook dan geloof ik nog, dat slechts weinige ouders hiervoor geschikt zijn.

Wie zich het meest er voor geschikt acht, is het het minst.

De Pentateuchkritiek.

Hebben psychologie en paedagogie het bovenvermelde fiasco op haar schuldregister staan, ook andere wetenschappen hebben alle reden om meer bescheiden en voorzichtig te worden.

Tot voor korten tijd was Wellhausen de man, wiens theorie omtrent de vijf boeken van Mozes (de pentateuch) onomstootelijk scheen vast te staan.

En nu?

Prof. Aalders bespreekt in een artikel in „Gereformeerd Theologisch Tijdschrift” de reformatie van Josia en de Pentateuch-kwestie. Josia vond, gelijk men weet, in den tempel het wetboek weder. Maar de mannen der kritiek gaven daar een anderen uitleg van.

der on-
vorden.
veertig

der de
aschap,
voorko-
nde de
omver-
nuw in
gewor-
ht der
de be-
roeding
vorgat,
n door
et bin-

ningen
a eigen
omtrent
neisjes-
het op-
d geen
ij om-
noten.
uivend.
ij te
n onze
a waren
eiden-
d-bange
waar-
Wie er
nummer
t: Zorg
nd van

en voor-
meisjes
ij tien-
ver dat
oudtijds:
tinderen
die het
den het
n voor-
tsleven,
gen. —
ten. De
ze niet
andheid
waar-
te gerept
te harts-
de aan-
efde en
r keuze,
erborgen
heid en
nief en
tijd zijn
hebben
vroeger
stochten,
enaemde
worden
d onder
kern en
hoogere
ken het
r is niet
a leeftijd
hun ja-
van kin-
r goede
wat ze

eenen-
n bewe-
was te
eerbied
ij knaap
Welnu,
als prijs

om hen
? Is dit

ipig van
de juiste
zijn ge-
smaakt.
chtelijke

weimige

acht, is

ritiek.

t boven-

an, ook

om meer

de man,

n Mozes

testaan.

n „Gere-

antie van

id, gelijk

er. Maar

anderen

Volgens het eenstemmig oordeel der Oud-Testamentici was daarbij geen sprake van het vinden van een oude (en natuurlijk allerminst Mozaische), verloren gegane wettenverzameling; integendeel het door Hilkia te voorschijn gebrachte geschrift moest in den tijd van Josia zelf ontstaan zijn en dienen als voertuig voor de denkbeelden der hervormingspartij, waarvan Hilkia misschien zelf deel uitmaakte, door welke hij echter misschien ook om den tuin geleid werd; en met behulp waarvan deze partij hare gedachten ook in de praktijk hoopte door te zetten, hetgeen haar metterdaad uitnemend gelukte. Dat geschrift kon men dan, althans wat de kern betreft, terugvinden in het vijfde boek van den Pentateuch, ons gemeenlijk onder der naam Deuteronomium bekend. En daarmede had men nu een vast punt van uitgang om het zoo ingewikkelde probleem van den oorsprong der Pentateuchale wettenverzameling op te lossen. Deuteronomium was zeer nauwkeurig gedateerd; het achttiende jaar van Josia, 622 of 621 voor Chr., moest wel ten naastenbij als het geboortjaar daarvan worden aangenomen. En vandaar uit kon men dan door vergelijking van den inhoud ook de overige wettelijke bestanddeelen zonder veel bezwaar hunne chronologische plaats aanwijzen; wat ten opzichte van Deuteronomium een voortschrijdende ontwikkeling vertoonde moest na 620, wat daarentegen achter het standpunt van Deuteronomium scheen terug te gaan moest vóór dat jaar worden geplaatst.

Zoo luidde het eenstemmig gevoelen der O. T. wetenschap. Men mocht daartegen niet inhengen, dat er toch in 2 Kon. 22 en 23 van al datgene wat de geleerden daarin lazen geen enkel woord stond; het sprak vanzelf, dat de schrijver het gebeurde naar zijn inzicht gekleurd had, wat daar stond was de werkelijke toedracht niet, die hadden de scherpzinnige vorschers van achter de regels van het officiële bericht wel weten te voorschijn te halen. Wie aan de juistheid daarvan dorst te twijfelen kon er zeker van zijn, dat hij zich den medelijdenden spot van heel de geleerde wereld op den hals haalde; daaraan te twijfelen stond gelijk met van zijne reputatie als wetenschappelijk man afstand te doen.

Doch hoe is alles nu veranderd! Er is al zóó veel aan het Wellhausensche bouwwerk gerukt en gewrongen, er zijn al zóó vele steenen uit de voegen gemaakt, het vertoont al zóó gapende scheuren en de fondamenteelen zijn al op zóó bedenkelijke wijze ondergraven, dat men ook den fellen stoot tegen dezen machtigen hoekpijler lijdelijk aanziet. Martin Kegel heeft in het boekje van 127 blz., waarvan ik den titel boven dit artikel afschreef de gangbare opvatting over het wetboek van Josia aan een grondige, minutieuze kritiek onderworpen, en komt daarbij tot conclusies die letterlijk in ieder opzicht deze opvatting in het ongelijk stellen.

Prof. Warfield†

Men moge dan smalen op onze Gereformeerde wetenschap, ze toont toch zonder twijfel meer eenheid en vastheid.

Ook een man als Prof. Warfield heeft om zijn opkomen voor de Gereformeerde beginselen veel moeten verduren. Het ging in Amerika als hier; het valt den mannen der ongelooftige wetenschap steeds moeilijk de wetenschappelijke verdiensten van geloovige geleerden te waardeeren.

In „The Banner” wordt Prof. Warfield door Dr. Henry Beets herdacht. Ontbrak mij zelf de tijd tot vertalen, vriendelijke hulp nam dit van mij over.

Maar naar wij meenen werd een ernstiger verlies dan we tot nog toe meldden door ons als Calvinistisch volk in Amerika geleden door een nieuw stoffgeval: de plotselinge dood van Dr. Benjamin Breckinridge Warfield, Professor in de Leerstellige en Polemische Theologie aan het Theologisch Seminarie te Princeton, die stierf in zijn woning te Princeton. We hadden juist zijn merkwaardig artikel in de „Princeton Review” gelezen over de Oberlin Universiteit en Finney's werk in verband daarmee. En bijzonder genoten wij van wat hij in vorige nummers schreef over „Christendom van arme zondaars” en „Perfectionisme”.

Dr. Warfield stond inderdaad in de voorste rijen van de verdedigers van het Calvinisme. In 1851 geboren bereikte hij den leeftijd van bijna 70 jaar, toen hij plotseling en zonder voor tekenen den 16en Februari werd getroffen. Dr. Warfield was een zeer geleerd man. Hij promoveerde in 1876 aan het Princeton Seminarie. De volgende 2 jaren bracht hij aan de Universiteit te Leipzig door. In 1818 vereerde hem de Universiteit te Utrecht met het eere-doctoraat.

Onmiddellijk na z'n promotie werd hij hoogleraar in de taal en de letterkunde van het Nieuwe Testament aan het Westersch Theologisch Seminarie te Pittsburgh. Sedert 1887 was hij professor in de Leerstellige en Polemische Theologie aan het Princeton Seminarie. Hij heeft verscheidene werken geschreven o.a. „Godelijke oorsprong van den Bijbel”, „Inleiding in de tekst-critiek van het Nieuwe Testament”, „Augustinus' anti-pelagiansche verhandelingen”, „De betekenis van de Westminster'sche Symbolen”, „De Heere der heerlijkheid”, „Calvin als theoloog en hedendaagsch Calvinisme” en „Het Verlossingsplan”. Een merkwaardigheid bij dezen Amerikaanschen godgeleerde was, dat hij de Nederlandsche taal goed kende. In 1919 werd uitgegeven „Calvin als Theoloog en de stand van het Calvinisme in onzen tijd”. Jammer is het, dat hij niet heeft uitgegeven een Amerikaansche dogmatiek ter vervanging van „Hodge”, dat, met al z'n groote verdiensten, nu in sommige opzichten verouderd is. Dr. Warfield zou juist de man daarvoor geweest zijn, zijn uitgave in 1897 van „Het recht van Systematische Theologie, zoowel als het reeds vermelde

boek „De betekenis van de Westminster'sche Symbolen”, en zijn talloze artikelen in de „Princeton Review” toonden, dat hij buitengewoon geschikt was ons een standaardwerk van systematische Theologie te geven. Het is inderdaad zeer jammer, dat beiden Dr. Kuypers in Holland en Dr. Warfield in Amerika ons op dit gebied niets hebben gegeven, wat we zeer hoog zouden hebben geschat. Aan Dr. Bavinck alleen de oer van een zeer fijn standaardwerk over dogmatiek te hebben geschreven. En gelijktred houdend met de ontwikkeling van de theologische wetenschap, heeft hij altoos trouw getuigd voor onze Calvinistische opvatting van Gods Openbaring.

En tegenover het min of meer hooghartig schrijven van „The Continent” over prof. Warfield, merkt Dr. Beets op:

Wij beschouwen het inderdaad als Dr. Warfield's „eet en roem, dat hij halsstarrig en standvastig de theologie van Calvin aanhing”. Waar hij „zich natuurlijk in strijd bevond met de voornaamste theologische gedachte van zijn tijd, zelfs in zijn eigen kerk”, daar is het des te erger voor hen, die wel openlijk de Westminster'sche belijdenis gelooven, maar niet getrouw vasthouden aan de eigenlijke leerstellingen ervan. Als het waar is, wat de „Continent” beweert, dat Dr. Warfield „bijna zou kunnen beschouwd worden als de eenige radicale Calvinist van zijn tijd”, des te erger voor het tegenwoordige geslacht in ons land. We vreezen evenwel, dat er een voornamelijkheid is in deze laatste uitspraak. Radicale Calvinisten zijn tegenwoordig in Amerika niet erg talrijk en we mogen wel bidden, dat God mannen opwekt, die in staat zijn de plaats in te nemen van de gevallen vandelers, wier namen we noemden. Maar Gode zij dank, zelfs, ofschoon Calvinisten mogen sterven, is toch het Calvinisme onsterfelijk. HEPP.

BOEKBESPREKING.

„Refaja”, Christelijk Maandblad voor Ziekverpleging.

J. H. van Lankhuizen — Zeist.

Dit maandblad geeft meer dan men zou verwachten. Het Maartnummer bevat: Tijdelijke dingen door prof. H. Visscher; Iets over den invloed van lichaamslijden op den menschelijken geest II door H.; Appendicitis door Q. N.; Röntgenstralen door Q. N.; Het temperament en de leeftijden door prof. Visscher. Voorts: Mededeelingen enz.

„Blaas de Bazuin” door W. C. F. Scheps. Firma Scheps en Co. — Den Haag—Gouda—Zwolle.

Een krachtig woord tegen een ernstig gevaar.

HEPP.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN.

Geachte Redactie.

Mag ik een enkel woord naar aanleiding van uw artikel: Een „jonge” stem. Ik heb getracht ook deze stem te begrijpen en te waardeeren. Ik houd van frische kritiek en ook voor ons kerkelijk leven is kritiek gezond, daar ze behoedt voor versteening. Ik twijfel geenszins aan de goede bedoeling van de brieven-schrijver, maar toch lijkt mij haar kritiek niet overal even bezonnen. Zij zal het zeker niet mij eens zijn, dat de Kerk is een instelling Gods en ook de wijze waarop zij zich moet openbaren ons in Gods Woord is beschreven. Haar is allereerst het Woord Gods te betrouwen. Waar zij dit Woord laat schijnen is zij een licht op den kandelelaar, een stad op den berg. Harer is verder de bediening der sacramenten en de handhaving der tucht. Dit zijn de genademiddelen waardoor ons geestelijk leven wordt gevoed en versterkt. Daar is toch elk goed gereformeerd mensch van overtuigd. Nu wil ik volstrekt niet ontkennen de geestelijke opvoedende kracht, die er van conferenties, retraites en bijbelstudiekringen kan uitgaan. Doch waar de Kerk reeds tekort schiet in de taak welke haar van Godswege is opgedragen, ik denk aan onze groote steden met het veel te gering aantal predikanten en kerkgebouwen, het slechte catechisatiebezoek, den geringen zendingsijver enz., zoude zij dan moge beginnen met een uitbouw van haar geestelijke sfeer, die door Gods Woord niet geboden is? Mijn hoofdbezwaar is niet alleen, dat slechts weinig beter gesitueerden tijd en geld zouden kunnen vinden daarvan gebruik te maken en de massa van deze zegeningen zou verstoken blijven, maar wat in het bijzonder de retraites betreft, daarover zullen wij Gereformeerden het niet allen eens zijn sinds Prof. Bavinck in zijn boek „De opvoeding der rijpere jeugd” op blz. 111 en 112 zijn afkeurend oordeel daarover heeft uitgesproken. En wat haar oordeel over het catechetisch onderwijs betreft, hoe goed bedoeld, het lijkt mij toch wat al te gewaagd de kinderen der gemeente aan leken-onderwijzers toe te vertrouwen en de catechisatieuren te verplaatsen naar een week-end of zomerkamp. Deze zucht naar het nieuwe sleeft eigenaardig af bij de kritiek op de prediking in onze Kerken. Is deze prediking waardig zoo slecht als de schrijver ons het wil doen gelooven, zóó, dat haar het predicaat onvolgende moet worden opgedrukt? Zeker, ik geef gaarne toe, dat er in onze prediking een gang naar het dogmatisme is, dat er hier en daar predikanten zijn, die aan een tekst de ganse heilsleer ophangen, maar is het zoo onbegrijpelijk waar de schatten der Geref. geloofsleer, verdonkerd onder het stof der tijden, weer aan het bewustzijn van ons Christenvolk zijn teruggebracht, dat een groote voorliefde voor het leerstellige hiervan het gevolg was? Mag nu reactie tegen dit leerstellig tijdperk voeren tot een onbillijk oordeel over

onze hedendaagsche prediking? De kunst van prediken is zeer moeilijk, de kritiek blijft makkelijk.

En wat onzen eeredienst aangaat, dat ook hierin veel verbeterd kan worden, wie zal dit niet toestemmen? Om te beginnen, onze kerkgebouwen! Waren al onze kerken cathedrales als de Dom te Keulen, wat zou reeds daarvan een eerbied en wijding uitgaan. En zongen dan onze mannen als Orelia en waren onze vrouwen begaafd als mevr. Noordewier, welk een genot zou het zijn zulk een dienst bij te wonen. Zoolang wij in deze onvolmaakte wereld wonen zullen wij 't met minder moeten doen. Achter veel wat onschoon en leelijk is binnen onze kerkmuren moeten wij ook het geestelijk schoon weten te ontdekken. Het hoogst vinden wij dit schoon vertolkt aan den Avondmaalsdisch, als Christus, de Godelijke Gastheer, al die geestelijk armen, kreupelen, blinden aan Zijne tafel noot. Zich niet te hoog en te heilig acht hunner één genaamd te worden, dan begint er voor ons oog een schoonheid van Godelijke liefde te leven voor welks bezit we alle aardse schoonheid prijsgeven. Ook hier geldt het woord: gij ziet uwe roeping broeders, niet vele rijken, niet vele edelen, maar het arme, het onedele, het verachte der wereld heeft God uitverkoren!

Er moet ook in ons iets zijn van den geest van Mozes om de schoonheid, rijkdom en eer van Egypte te verachten. Dit kan ons met veel verzoenen, dat anders af moet stooten.

Met dank voor de plaatsing.

Uw dnr.,

J. P. J. GERRITSE.

[Juist, broeder Gerritse, ge zegt het goed: „De Kerk is een instelling Gods, en ook de wijze waarop zij zich moet openbaren is ons in Gods Woord beschreven.”

Begin nu eens, vóór gij groote stukken „inzendt”, dit op uzelf toe te passen. Hond u aan wat in Gods Woord is beschreven. Mozes, die den rijkdom van Egypte verachtte, heeft de mooiste kunstschaten uit Egypte meegenomen, om daarvan later den kunsten tabernakel te bouwen.

En de „niet vele rijken en niet vele edelen” worden door Paulus vermaant niet alleen te eten en te drinken, maar ook te werken tot eere van God.

Met uw methode van Schriftuitlegging werpt ge niet alleen de christelijke kunst, maar ook de christelijke wetenschap omver, héél onze christelijke actie!

O, die arme bijbel, waaruit men tekstjes plukt om eigen kleinheid en traagheid te vergoelijken. B. W.]

CORRESPONDENTIE.

De copy voor dit nummer van Dr. B. Wielenga, volgens diens telefonische mededeeling reeds Zaterdag verzonden, kwam nog niet in ons bezit en is dus waarschijnlijk op de post verloren geraakt.

De Uitgevers.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Drietal te:

t Zandt, G. H. Dijkstra te Lioessens; H. Lanning te Nieuw-Weerdinge en S. van Leeuwen te Houwerzijl.

Tweetal te:

Driebergen, J. J. Berends te Maasland en W. Breukelaar te Zaandam.

Eeroepen te:

Abdel, H. R. Pel, cand. te Schraard.
Apeldoorn, D. B. Hagenbeek te Vlaardingen.
Berkel en Rodenris, W. H. den Houting te Giessen-Nieuwkerk.
Delft, J. L. v. d. Wolf te Haastrecht.
Gehemuden, Dr. D. K. Wielenga Gz., cand. te Rotterdam.
s-Gravenmoer, Dr. D. K. Wielenga Gz., cand. te Rotterdam.
Hasselt, Chr. Bruina te Winschoten.
Lopik, J. E. Westerhuis te OudLoosdrecht.
Oostburg, G. Laarmah, cand. te Den Haag.
Ronsburg, H. Z. de Milt te Spijkenisse.
Siddeloh, H. Lanning te Nieuw-Weerdinge.
Soerabaja, G. R. Kuiper te Haarlem.
Zalk, Dr. D. K. Wielenga Gz., cand. te Rotterdam.
Zegwaart, G. Laarmah, cand. te Den Haag.

Aangenomen naar:

Kamperland, P. J. van den Ende te Westkapelle.
Wolvega, T. J. Petersen te Anjum.

Bedacht voor:

Blokzijl, B. J. Aalberts te Wormerveer.
Brunkelen, W. H. Oosten te Scheveningen.
Frabeker, J. A. Tazelaar te Haarlemmermeer.
Oosterend, T. J. G. Feenstra te Dirksborn.
Vroomshoop, G. H. Dijkstra te Lioessens.

Afscheid van:

Gramsbergen, J. W. Siertsema, Tekst Ex. 14:15.
Leimuiden, D. Drenth, Tekst Ps. 48:15.

Intrede te:

Stadskanaal, P. Bos, Tekst Openb. 6:2.
St. Jacobi-Parochie, A. J. Bouma, Tekst 1 Cor. 15:1-2.
Varasseveld, J. Ubels, Tekst Gal. 6:14.
Winsum, J. H. Kuiper, Tekst Hab. 3:2b.
Zwijndrecht, A. Rolloos, Tekst Markus 4:20-29.

Kerkbouw. Het nieuwe kerkgebouw te Zwartemeer in Drenthe; ook de nieuwe kerkgebouwen te Boetsterwaag en Uilwijk-Waardhuizen en het vergrootte kerkgebouw te Hendrik-Ido-Ambacht zijn in gebruik genomen.

Onderlingen-Conferentie. Te Goes zal d.v. 29 April de Zeeuwache Onderlingen-Conferentie worden gehouden. Dr. J. Brinkman van Vlissingen hoopt te refereren over: „De herderlijke verzorging der Gemeente in het huisbezoek”. Dr. J. H. Telkamp van Middelburg hoopt te refereren over een nader bekend te maken onderwerp.

BRUSSEL. De Evangelisatiearbeid der Geref. Kerk van Brussel wordt rijklijk door God gezegend. Er worden nu geregeld door Dr. A. Lauwers aldaar vier samenkomsten per week in 't Evangelisatiegebouw gehouden, waarvan twee voor volwassenen en twee voor kinderen. Deze samenkomsten worden goed bezocht. Bij de samenkomsten voor volwassenen is het lokaal geheel vol. Het gebouw wordt schier te klein! Telkens worden nog nieuwe toehoorders opgemerkt. Dr. A. Lauwers treedt tegenwoordig bovendien veelal des